Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 91 (10.474). Львів, вівторок 28. квітня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 СОТ.

МУЗИЧНЕ ТОВАРИСТВО ІМ. М. ЛИСЕНКА У ЛЬВОВІ
вул. Шашкевича ч. 5.
Субота дня 2. мая — год. 8. вечером
Концерт Богдана Бережницького
віольончеліста при фортепяні ВАСИЛЬ БАРВІНСЬКИЙ. 1849 1—2
Білети від 2—5 зол. в книгарні ім. Шевченка, Ринок 10 — в день концерту веч. при касі.

Оливна галузка і меч.

Живемо в добі дивних суперечностей. Ті, що назвуть її добою воюючого імперіялізму, найдуть негайно противників, які можуть з однаковою силою аргументів доказувати правдивість погляду, що давно вже Европа не боролась з такою тугою за всесвітній мир як нині. Іронія історичних подій хоче, що коли якась велика держава пічне нині живійші переговори про можливість роззброєння, її сусіди метушаться в остраху, пересвідчені, що це нова інтрига, щоби стиснути воєнну заверуху.

Цей острах залишився Европі в спадщині по останній війні. Ніхто нині не сумнівається, що ворожнеча між державами та народами зросла непомірно. Війна порвала навіть наспіх навязані нитки між союзниками. Англія, Франція та Італія з одного боку стали свідомі своїх окремих інтересів і глядять на себе з недовірям учорашніх другів, які знають себе; Росія стала для них марєвом, яке хотіли би викликати з поза гробу при помочі дипльоматичних столиків. Де є вчорашні союзники Німеччини? Де палкі симпатії Америки для загроженої европейської культури? Не треба змальовувати широкої картини европейських політичних взаємин, щоби вказати на прогалини між державами витворені воєнним землетрусом. Досить зважитись на подорож по тих краях, крізь які, перед війною можна було мандрувати без одніського клаптика паперу; на всіх кордонах виріс густий кільчастий дріт сторожкої поліції, ревізій, пашпортових трудноців.

А з усім тим зі сторінок европейської преси не сходить тема забезпеки загрожених народів і загального роззброєння. Чи не знає всесвітня історія такий мент, щоби представники всіх урядів заявляли себе пацифістами? Чічерін заявляє кожним разом про невпинну працю свого уряду над утреваленням миру з таким самим обуренням на імперіялістичних сусідів як Чемберлен. І коли кандидатом на президента німецької републики став символ мілітаризму Гінденбург, то першим своїм обовязком уважав виголосити промову того самого примирюючого змісту як Бенеш або гр. Скшиньскі на засіданні Ліги Націй у Женеві.

У мент, коли у Франції дійшов до влади справді пацифістичний кабінет, деякі держави добачують у цьому факті саме симптом воєнної небезпеки. Казати про необхідність миру — це, на їх думку, необхідність нинішньої дипльоматичної термінольогії, якою всі користуються. Але бути справді ворогом війни це заохотити до неї хасих сусідів. А проте мудрість латинської припо відки: si vis pacem para bellum — вже не вистарчає. Воєнне поготівля паде на народи таким тягарем податків, що економічна криза вчить державних керманичів пацифізму краще, ніж пропаганда Ліги Націй. Та саме слово „мир“ не має нині чаруючої сили всецілющого ліку. Діло не в мирі, а в засобах його здійснення і в його здобутках для народів. Сумежні території Франції та Німеччини, Німеччини та Польщі, Польщі та України, балканських держав, народів близшого чи далекого Сходу — все це незагоєні рани останньої війни та зродженого нею миру.

Не диво, що коли нинішні володарі тимчасового повоєнного стану запевняють про своє щире бажання оминути війни, а мають на думці забезпечити миром теперішні кордони — тоді на всіх кінцях Европи виринають піднесені руки протесту, що кидають зловіщі тіни. Диктатура на просторах СРСР, диктатура в Італії або Еспанії, останні події в Болгарії або Португалії, хронічний неспокій на т. зв. польських кресах — все це досить пророчистi факти, що на повоєнним европейським згарищі тліє ще надто багато іскор. Кожний уряд може і мусить вибирати собі шлях до миру згідно зі своїми засобами; один деклямуючи про пацифізм з вивченого чужого тексту, инший побрязкуючи зброєю, щоби залякати сусідів. Але певне те, що ні один не може інтерпретувати слів св. Письма про тайну щедрої правої руки перед лівою у такій формі, щоби правою простягати оливну галузку, коли у лівій скриває меч.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист у добі лихоліття!!

Преса.

Стара й нова гайдамаччина. — Поліцейські замітки „Ґазет-и Львівськ-ої“. — Варшавська „Унія“ і „поважна застанова“.

В святочному числі перемиського „Українського Голосу“ помістив Ф. Федорців статтю „Стара й нова гайдамаччина“, в якій зупинився над причинами повстання старої гайдамаччини та вказав на анальоґічні зявища на „кресах“ під теперішню пору. Стара гайдамаччина повстала на Волині й Поділлю, але виросла в прикордонній смузі (на кордонах польсько-гетьманському й польсько-турецькому) та осягнула свій кульмінаційний пункт в кривавих уманських подіях. Стара гайдамаччина була відгомоном великого революційного підйому українських мас під проводом Хмельницького, була суто-народнім рухом.

Гайдамацькі ватажки були з одного боку малосвідомими, здебільша інстинктовними носіями ідеї визволення, а з другого боку вони розпоряджали поруч ідейного елементу також елементом анархічним, грабіжницьким, що жив з дня на день. Підкладом, на якому зростала стара гайдамаччина, були крайно важкі, анархічні відносини старої Річипосполитої, що розкладалася сама в собі, важкий політичний, соціяльний і релігійний гнет. Безпосередньою притокою розросту гайдамаччини була барська конфедерація (щось в роді нинішньої Хієни), яка зі зброєю в руках протиставилася задуманим державним реформам, огнем і мечем нищила „свавільне хлопство“ та криваво насаджувала польську унію. Кульмінаційний пункт гайдамаччини (коліївщина) був страшний, ще страшніший був її епільоґ в коднеській комісії, а як безпосередній наслідок цього зриву і цеї анархії поділ Польщі.

Отсі замітки дали нагоду частині польської преси поробити мало дотепні, а ще менше розумні уваги на маргінесі тієї статті. Перша вирвалася безпринципна „Газета Львовска“, що знову відновила закинену від двох місяців рубрику „Зе справ русіх“. Видно, що ця рубрика поплачує і своїм бандитизмом оживлює цю сухітничу газетку. А провідний тон інформування про українські справи в цьому органі є чисто поліцейський, донощицько-охранницький, а зміст крайно іґнорантський, загумінково-„малопольский“.

Отже референт „справ русіх“ в „Газет-і львовск-ій“ твердить, що п. Фелікс (sic!) Федорців помістив статтю, якої головним змістом є „апольоґія вганяючих по окраїнах банд диверзійних“.

„Гайдамаччину — пишеться там — називає він національним рухом, ну і так само дивиться на діяльність диверзійних банд“.

Опісля, вирвавши кілька довільних, відповідно до поліцейського рівня референта підібраних місць зі статті, він дальше снує нитку своїх хаотичних заміток:

„Представивши в такому підхлібному осітленні „патріотизму“ діяльність диверзантів, наймолодшого покоління старих гайдамаків з XVIII ст., спритно оправдується п. Ф., що це не тільки його особиста думка, але що в цілости поділяють її посли українського соймового клюбу, стверджуючи, що те, „що тепер діється на Волині й Білорусі, не є бандитизмом, але початком національної стихії, початком великого руху, викликаного глибокими причинами: національним і соціяльним гнетом“. З обережности (przezorności) пошукав собі п. Ф. ще одного свідка для підтримки своїх тверджень. „Польський патріотичний публіцист Голувко доказує п. Ф. — в статті „Мінімальна програма польської політики в Ст. Галичині і на т. зв. „кресах“, пише про те ось як: „Треба бути наївним, щоби не зрозуміти, що увесь той „бандитизм“ на окраїнах має своє джерело і наслідок в тузі за землею“. Отже — голосить тріюмфально п. Ф. — туга за землею витворює нову гайдамаччину“.

А на запит про кінець руху, ось як відповідає „Газ. львовска“:

„На те можна порадити п. Ф., щоби заглянув до історії. Така сама доля, яка стрінула гайдамаків перед 150 літами, стріне і гльорифікованих ним диверзантів“.

Очевидно, в статті Федорцева не було ані ніякого гльорифікування старої й нової гайдамаччини, ані принижування цього руху. Стаття Федорцева мала за завдання об'єктивно ствердити факти та перевести анальоґії. Тому автор не потребував виявляти сприиту, ані обережности, — тимбільше, що сучасний рух викликують обставини й умовини, неспричинені Українцями. А щож торкається „порад“ і „заглядання до історії“, то видно, що якраз редактори „Газ. львовск-ої“ іґнорують історичні досвіди і ніколи до неї не заглядають, бо колиб вони раз там заглянули, то переконались би, що не лише страшна доля стрінула гайдамаків, але й ще страшніша доля стрінула польську державність не лише на чужонаціональних територіях, але й на своїх власних.

Зовсім инакше оцінює цю статтю варшавська „Унія“, вдаряючись в протилежний бік і тон та дошукуючись в ній того, чого в ній нема і то також на основі менше або більше невдатно підібраних цитатів.

„Від багатьох літ — пише „Унія“ — взагалі не чути було в таборі малопольських (!?) Українців подібного скоплюських спільних польсько-українських справ. На жаль було так, що кожна хоч би найкорисніша для Українців річ, якщо вона походила від Поляків або мала щонебудь спільного з Польщею, була фанатично і неминуче відкидувана Українцями“.

Після такого вступу, що не має нічого спільного зі згаданою статтею, бо Поляки на протязі історії не видвигали ніяких корисних, не то „найкорисніших річей“ для У-

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 302/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Presowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 87 (10.444) z dnia 23. VI. 1925. w artykułach pod tytułem 1) „Sztunda“ między słowami a) hrekokatołykiw a: Hreko-kat. duchowenstwo b) szkidływyj a: Na szczastia. 2) „Nowyky“ w notatce pod tytułem „Energijne pokazuwannia karabinowoho prykładu“ między słowami zaamarjanea i t. p. a: propaguje zawiera znamiona występku ad 1) a) z § 300. ad 1) b) zbrodni z § 65 a) uk. ad 2) występku z § 302 uk. uznał dokonaną w dniu 22. kwietnia 1925 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą nakonanie tego występstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 i. i. zasadzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 23. kwietnia 1925 r.
Hawel.

країнців, а тим самим Українці не могли їх відкидати тому, що вони походять від Поляків, — подається короткий зміст історіософічної частини статті, збуваючи ядро проблеми кількома словами:

„Після освітлення гайдамаччини, автор добачує аналогію давних часів у теперішніх рухах диверзійних ватаг на східних окраїнах. Вкінці питається, який може бути кінець тієї нової гайдамаччини?“

Обійшовшись так по дилстантськи з незвичайно важним і глибоким явищем, „Унія“ доходить до нежданих, хоч стереотипних висновків:

„З наведеного можемо заключити, що малопольські (?!) Українці починають поважно застановлятися над ненормальними відносинами на окраїнах. Є це знаменний зворот в дотеперішній тактиці Українців супроти польської держави — перші ластівки зроджуючоїся нової політичної орієнтації. Поміркованість з одного боку, а прихильність з другого можуть багато зробити на тому полі“.

Поминаємо кінцеві висновки, бо вони в поставленій площині не надаються до поважного розгляду. Завначимо тільки, що ми віддавна застановляємося над ненормальними відносинами на українсько-білоруській національній території. На жаль, не можемо того сказати про противну сторону.

Вкінці ще одна замітка. Серед деякої частини українського громадянства погляди польської преси, навіть найбільше нікчемної, є трактовані незвичайно серіозно. Коли нпр. яканебудь польська газета похвалить когось з Українців, то це вже для декого з Українців доказ, що даний громадянин є „непевний“. колиж—навпаки—на кого накинеться польська преса, то це атентат на український патріотизм даного громадянина. Теж саме торкається і освітлення українських справ в польській пресі. Є це дуже нездорове явище в нашому громадянстві. Нам слід безумовно виеманципуватися від розкладових впливів польської преси, головно в українських справах. Наведені голоси двох польських органів: денунціяторський „Газети Львовск-ої“ та угодовий варшавської „Унії“ найкраще свідчать, як можна освітлювати одну і ту саму подію. І це заставило нас звернути увагу на ті голоси.

Чи Ви вже є членом Кооперативи „Рідна Школа“? Як ні, то впишіться негайно! Один уділ (пай) 5 зол., число уділів необмежене. Вписове 50 грошів. Заяви приступлення можна одержати в кождому Кружку У. П. Т. — Пишіть і посилайте гроші на адресу: Дирекція Кооперативи „Рідна Школа“ Львів, Ринок, ч. 10. II. пов.

Голод.

Бюлетень Краєвого Комітету Допомоги „Голодному Селу“.

Ч. 3. Квітень. 1925 р.

Організаційний рух.

В селі Рошанці, повіт Рудки, зорганізувався Місцевий Комітет Допомоги „Голодному Селу“ під проводом о. С. Кузьмицького. Встановлено, що в громаді голодує вже 14 родин. Навіть більше заможні господарі не мають хліба. На 150 родин в громаді половина живе кредитами. Комітет ухвалив купити на кредит 75 кг. муки і роздати її по 5 кг. 14 голодуючим родинам. Тим з повисших родин, які не мають корови, при відборі молока в місцевій молочарні мають видавати по дві літри денно; селяне охоче погоджуються давати мірку. На свята мали перевести в селі збірку бульби.

В м. Сколім відбулися збори в цілях організації Повітового Комітету.

В м. Виниках 15. квітня завязався Місцевий Комітет Допомоги „Голодному Селу“ під головуванням Михайла Пивовара.

Становище в судовому повіті Рудки.

На підставі даних староства в окремих селах голодує од $^1/_5$ до $^1/_3$ частини селян, пересічно можна рахувати, що голодує $^1/_4$ частина людности. З проханням про допомогу на засів звернулось 10.700 душ.

Становище в окремих родинах може нахарактеризувати обоазками становища двох селянських родин в селі Михалевичах. Родина Петра Бойковського, ґрунту 4 морґи, родина з 9 душ, один син сліпий. Власного збіжа і бульби нема; має 5 гарців пшениці, позичених на Великдень на відробіток на жнива $1^1/_2$ корця бульби, даних священиком.

Родина Михайла Лисика складається з 6 душ, 1 морґа ґрунту. З харчів у господарстві було на Великдень 3 гарці ячменю, 5 яєць і 1 чвертина бульби, дрібної як оріхи. Господиня лежить на постелі бліда як стіна: „чомусь не має сили“. Вигляд у всіх людей з цих двох родин висназжений недоїданням.

Багато селян за браку насіння повіддавали свої поля на спілку селянам і Жидам. Дуже багато брало збіжа у купців за заплатою в осени за овес по 44 і 48 зол.

Заробітків місцевих нема майже жадних: в дворах на поденному платять дівчатам по 60 гр., хлопам 80 гр. і 1 зол., але потреба в робітниках мінімальна. Двори в цім році попрйімали лише половину служби, не мають чим харчувати. Виїздять в невеликому числі до Франції на сезонові роботи; дехто з тих, що виїхав, вернувся, бо не міг найти роботи.

Повітовий староста визнав, що становище в повіті важке, замовив у Варшаві 30 вагонів збіжжа, але їх не одержано. Обіцяв, що будуть видані гроші на доріжні роботи в повіті; тимчасом їх нема.

В Яворівщині.

Селяне села Семерівки, пов. Яворів, пишуть: „Наше село в наслідок страшного граду 18. червня 1924 р. цілковито знищене, з земних плодів не зістало нічого, кільканайцять будинків перевернено, майже половина дерева як овочевих так і инших повалено. В декотрих селях зосталась хоч бараболя і дещо з ярини, а у нас не зосталось буквально нічого. Хіба, що для худобини дещо паші зібрали, та й то тепер від тої паші з намулом і болотом худобина ледви ноги волочить. Чим ми живемо? От покищо була худібка, один продав телятко, другий безрогу, третій дещо з коней. Пізнійше декотрим з почину затягненої в Р. В. К. і так до свят Різдвяних якотако ратувалось. Почавши від Різдва велика більшість наших селян не має куска хліба і одної барабої. Продати вже нема що: люде несуть до міста всяки річи, як одіж, полотно і обувь і продають за безцін, щоби купити кусок хліба або якої засипки для дітей. Заробітків нема. Люде з нашого села порозходились по краю шукаючи роботи, та на жаль вертають голодні, обдерті та з опухлими ногами домів. Матері покидають своїх грудних дітей, наймаються жидівськими мамками, щоб заробити на кусник хліба для родини. Жебрати власти не позволяють а помочі нізвідки. Ось і весна. Сіяти нема чим. Озимину по части обсіяно, що до ярини, то у людей нема ні одного зерна свого власного. Хто хоче посіяти трохи вівса, продає послідну козову і то не багато купить. А де барабоїля? А чим жити до жнив? Страх і розпука огортає нас селян: що далі буде.

Поміч негайно потрібна і то не словами а ділами, поки ще час.

Приклади до наслідування.

Кооператива „Самопоміч“ в Озірній склала для голодного села жертву 100 кг. жита.

Як переведено шкільний плебісцит?

I. Доходження важности українських декляpацій.

Українське населення сповнило свій обовязок і в приписаному законом речинці внесло декляраціі з домаганням української мови навчання в школі. Шкільна влада, себто шкільний інспектор, до якого внесено деклярації, має обовязок перевести ствердження важности поодиноких деклярацій. З усіх закутин краю доходять нас вістки про надужиття шкільних інспекторів і тому вважаємо не від речі справу стверджування важности деклярацій точнійше вияснити.

На основі § 8. виконавчого розпорядку з дня 7. січня 1925 р. шкільний інспектор досліджує:

1) Чи громада („ґміна“), в якій лежить школа, має згідно з вислідами останнього загального перепису населення 25 проц. населення української народности. Цю обставину може ствердити без співучасти заінтересованих сторін лише на основі урядових матеріялів загального перепису з вересня 1921 р.

2) Чи підписаний на деклярації разом з вичисленими в ній дітьми мешкає в межах даної шкільної округи. Ці розвідки інспектора мають на меті уневажнити деклярації внесені батьками дітей, що ходять до иншої школи, як та, в якій має бути змінена викладова мова. Ці доходження має переводити інспектор або сам особисто або при помочі старостза чи громадського (ґмінного) уряду. Щоби цю обставину устійнити непотрібно зовсім переслухувати ті особи, що внесли деклярації, бо громадський уряд звичайно знає всіх горожан, що мешкають в даній громаді і мешканцям другої громади навіть не був би удостовірив власноручність підпису. Переслухання заінтересованої сторони було би потрібне, коли би справа замешкання була спірною між громадським урядом та стороною.

3) Чи названі в деклярації діти живуть і чи вони будуть з днем 1. вересня п. р. в шкільному віці. Цю обставину може ствердити інспектор на основі виказу дітей в шкільному віці, який пересилають рік-річно парохіяльні уряди шкільній владі. Деякі шкільні інспектори жадають від українських батьків предложення метрик уроджених дітей і грозять уневажненням деклярацій, коли це не станеться. Така поведінка є протизаконна, має на меті шиканування населення і наражування його на непотрібні грошеві видатки.

4) Чи виступаючий як опікун дитини має до того право. Батько, або — як що він не живе — мати дитини є уповажнені законом заступати дитину і того свого права не потребують доказувати. Натомісць опікун має на жадання власти, що переводить доходження, доказати опікунчою грамотою або в инший спосіб, — що він є опікуном дитини.

Це все, що говорить закон про доходження в справі деклярації, які має перевести шкільний інспектор. На жаль шкільні інспектори не придержуються цих постанов і переводять розвідки незгідні з духом закона, а саме:

1) Деякі інспектори взивають всіх батьків, що підписали шкільні деклярації, щоби вони особисто явилися у нього у місці його осідку або в иншім місці поза громадою і грозять уневажненням деклярацій, коли це не станеться. Вони вимагають від селян, щоби вони відбували довгі подорожі до міста, вистоювали в бюрах інспектора, витрачували гроші на кошта дороги і марнували дорогий час весняних робіт в полю. Така поведінка є незгідна з духом закона і являється звичайним шикануванням українського населення.

2) Деякі інспектори або в їх заступстві учителі, громадські уряди і органи державної поліції переводять доходження в цей спосіб, що при переслуханню терроризують українських громадян і намагаються спонукати їх до відкликання своїх підписів на українських деклараціях. Трапляється і таке, що при урядовому переслуханню дається інтересованим до підпису деклярації з домаганням польської мови навчання в школі. При тому лякається селян, що вони будуть змушені будувати нову школу, або що їх поступок звертається проти польської держави. Наклонювання громадян до відкликання підписів чи терроризування їх є не тільки протизаконне, але є й каригідним надужиттям урядової влади.

Інспектор при переслуханню виконує у-

Вже появилася книжка п. з.

ШЕВЧЕНКО Й КНЯЖНА РЕПНІНА

М. ВОЗНЯКА.

Ціна за примірник . . . 1·50 зол.
з почтовою пересилкою 1·80 зол.

Набувати можна в Адміністрації „Діло“ за готівку, посліплатою, або за попереднім надісланням грошей.

Для книгарень відповідний опуст.

Д-р Мирон Кордуба.

Українська історія нової Европи.

Розвідки з всесвітної історії в нашій науковій літературі належать покищо до великих рідкостей. На це складається чимало причин. Перша і головна, що з природи річей кожний бажає спершу обробити своє поле, а вже відтак йде помагати сусідам; а в царині української історії ще багато поля незораного і без нас самих ніхто його як слід не зоре. Відтак всі головнійші та інтереснійші питання всесвітної історії вже так розроблені і з ріжних боків освітлені, мають уже таку багату літературу на ріжних західно-европейських мовах, що дуже тяжко сказати тут що нового; остають більше спеціяльні та льокальні справи, котрі мають мало притягаючої сили для чужинця. Вкінці утруднений доступ до архівних джерел, за котрими приходиться робити пошукування по чужих краях, та *last not least* брак необхідного знання чужих мов серед наших істориків. Зрештою і багатші від нашої наукові літератури, як от чеська або польська, також не можуть величатися надто великими успіхами в царині всесвітної історії, ані щодо якости, ані навіть щодо скількости праць. Ще менше як поодиноких студій маємо загальнійших оглядів, хоч би у виді більше або менше оригінальних підручників. Властиво досі ми мали лише два: акад. Грушевського „Всесвітна історія в короткім огляді“, що вийшла в Київі 1917 р. в 6 частинах та відразу стала бібліографічною рідкістю, і М. О. Ковалевського „Історія Греції та Риму“, в Празі 1920 р. Тепер появився третій: Ол. Шульгина „Нариси з нової історії Европи“. (Прага 1925, накладом Українського громадянського видавничого фонду 219 ст. 8°.) Значить, це небуденна поява, яку годиться привитати.

Ол. Шульгин відомий нашому громадянству більше зі своєї політичної, як наукової діяльности, як міністр закордонних справ при Центральній Раді, відтак як член та голова ріжних закордонних місій. Всеж таки ця політична діяльність була у нього лише епізодом; він ще як молодий студент на петроградському університеті готовився до наукової роботи під вмілою рукою проф. Карєєва і поселившися на еміграції в Празі, став викладати всесвітну історію на тамошнім українськім університеті. Отже має і фахову підставу і моральний обовязок збогачувати нашу наукову літературу студіями з царини всесвітної історії.

Свої „Нариси“ автор призначив для ширших кол освіченої верстви нашої суспільности, для учеників вищих кляс середної школи та вкінці для студентів університету; думаємо, що для цих останніх „Нариси“ задля свого загального характеру та невеликого обсяму могли би годитися лише як конспект або repetitorium. Автор йде слідом істориків, котрі зірвали з традиційним звичаєм починати історію нових часів від відкриття Америки або виступу Лютра; він сягає дальше взад, до X—XI в., до початків повстання національних держав, і доходить до початків XVIII в., менш-більш до доби раціоналізму. В першу чергу розглядає загально світові прояви, як февдалізм, економічне та політичне життя міст в XII—XV в., гуманізм та ренесанс, боротьбу з ісламом, великі геогр. відкриття, реформацію та протиреформацію (ст. 1—99); другу частину книжки присвячує змалюванню початків та розвитку европейських держав (ст. 100—195); на закінчення дає огляд міжнародніх відносин у XVIII-ім в. (ст. 196—215).

В підручниках цього рода признаємо за істориком повне право із безлічі фактів вибрати саме ті, котрі він сам вважає за найважнійші для зясування доби, за найбільш характеристичні риси для змалювання наміченого образу, за найбільше спроможні викликати у читача бажане зрозуміння подій. Робити авторові докори, чому згадує про одні та промовчує инші факти, це дуже дешевий спосіб полеміки; про це можна би спорити і зі самим Ранке або Лямпрехтом чи Едв. Маєром. Тому ми не підемо на цю витоптану критиками дорогу й обмежимося до оцінки самих поданих автором образів як цілости. Та саме з цієї точки погляду нас не вдоволяє нпр. розділ про боротьбу з ісламом. Автор, йдучи слідом західних істориків, описує війни Византії, південних Славян і Габсбургів з наїздниками, а гігантичним змаганням українських козаків присвячує лиш кілька рядків (ст. 48), не вказуючи на важні наслідки козацької диверзії для західної Европи, хоча ця диверзія нераз була спричинена обосторонним порозумінням та умовами, не підчеркуючи хоч-би того, що походи Сагайдачного над Чорне море та його побіда під Хотином спинили Турків вмішатися у велику 30-літню війну. Через це роля, яку в світовій боротьбі з ісламом відограли наші предки, значить один визначний бік політично-культурної місії України загально-світового значіння, не дістала того освітлення, тієї оцінки, яку ми мали право найти саме в українськім підручнику всесвітньої історії.

(Продовження буде.)

...адову виннісіть і не сміє бути агітатором посла Грушевського.

Всі надужиття шкільних інспекторів і їх заступників слід точно записувати і робити з них такий самий ужиток як з надужиттями в часі шкільного плебісциту.

Українське населення мусить і тепер в часі т. зв. доходжень, стояти твердо на сторожі своїх прав і не сміє дати себе залякати шиканами, погрозами й агітацією шкільних інспекторів і всіляких їх помічників.

Виказ громад, які внесли шкільні декларації з домаганням української мови навчання:

Повіт Сокаль.

1) Гатовичі 19 дек. за 25 діт., 2) Конотопи 47 дек. за 68 діт., 3) Лубнів 35 дек. за 49 діт., 4) Сокаль 168 дек. за 218 діт., 5) Боянчі 38 дек. за 46 діт., 6) Шмитків 42 дек. за 49 діт., 7) Мошків 42 дек. за 46 діт., 8) Комарів 48 дек. за 63 діт., 9) Ільковичі 37 дек. за 47 діт., 10) Гоголів 34 дек. за 72 діт., 11) Поздимир 64 дек. за 81 діт., 12) Андріївка 36 дек. за 43 діт., 13) Стенятин 90 дек. за 108 діт., 14) Шарпанці 43 дек. за 49 діт., 15) Волиця комарова 46 дек. за 64 діт., 16) Бобятин 71 дек. за 84 діт., 17) Маджарки 22 дек. за 28 діт., 18) Копитів 38 дек. за 53 діт., 19) Яструбичі 162 дек. за 231 діт., 20 Бояничі 103 дек. за 146 діт., 21) Угринів 54 дек. за 65 діт., 22) Савчин 41 дек. за 57 діт., 23) Лопатів 47 дек. за 59 діт., 24) Пересп 52 дек. за 74 діт., 25) Радванці 68 дек. за 90 діт., 26) Поториця 72 дек. за 87 діт., 27) Вілька поторицька 27 дек. за 41 діт., 28) Новий Двір 50 дек. за 73 діт., 29) Тетевчичі 52 дек за 67 діт., 30) Городиловичі 65 дек. за 89 діт., 31) Горбків 75 дек. за 107 діт., 32) Восини 93 дек. за 122 діт., 33) Бишів 48 дек. за 75 діт., 34) Завишень 62 дек. за 76 діт., 35) Зубків 61 дек. за 92 діт., 36) Кристинопіль 32 дек. за 53 діт., 37) Городище 15 дек. за 25 діт., 38) Добрячин 64 дек. за 75 діт., 39) Ванюга 17 дек. за 26 діт., 40) Пархач 88 дек. за 130 діт., 41) Тартаків і Тартаколець 94 дек. за 127 діт., 42) Сентазів 42 дек. за 62 діт., 43) Спасів 70 дек. за 94 діт., 44) Перв'ятичі 56 дек. за 74 діт., 45) Скоморохи 44 дек. за 61 діт., 46) Сілець Белз. 156 дек. за 227 діт., 47) Опільсько 51 дек. за 61 діт., 48) Ульвівок 59 дек. за 72 діт., 49) Баранів перетоки 44 дек за 66 діт., 50) Войславичі 76 дек. за 98 діт., 51) Корчин 59 дек. за 68 діт., 52) Хоробрів 58 дек. за 61 діт., 53) Тишиця 47 дек. за 71 діт., 54) Розджалів 57 дек. за 78 діт., 55) Ромош 19 дек. за 28 діт., 56) Старгород 42 дек. за 60 діт., 57) Тудорковичі 53 дек. за 65 діт., 58) Ниновичі 40 дек. за 42 діт., 59) Нисмичі 33 дек. за 38 діт., 60) Ксаверівка 16 дек. за 19 діт., 61) Клюсів 42 дек. за 53 діт., 62) Торки 48 дек. за 56 діт., 63) Лучиці 58 дек. за 74 діт.

Разом внесено **3734 декларації за 4736 дітей.** Крім того внесено 158 декларацій взір Б. за 183 учеників з домаганням введення української мови навчання в місцевій гімназії.

У. С. Р. Р.

Розміри недороду на Україні.

Голова Раднаркому України Чубар висловився про розміри недороду на Україні так: „Найбільший недорід в округах харківськім і купянськім на Харківщині, в старобільському і луганському повітах у Донбасі, в херсонському й луганському на Одещині, в мелітопольському на Катеринославщині. В цих округах урожай виносив у середньому 12 пудів на душу населення. В інших губерніях на Полтавщині, Поділлю й на Волині від недороду потерпіли окремі села та райони. Згідно з даними центрального статистичного управління на Україні нараховують 5 міліонів душ населення, що потерпіло від недороду. Колиж взяти на увагу, що потребу в хлібі деякі господарства покривали скотарством і деякими випадковими заробітками, то скількість тих, що потребують допомоги, зменшується до 40 проц. зазначеного числа. Хліба може потребує 2 міліони сільського населення. Криза стала незвичайно гострою саме тепер перед новим урожаєм. Між голодуючими у названих округах нараховується міліон дітей до 12-ти років життя. Далі заявив Чубар, що між постраждавшими були різні категорії потребуючих: отже такі, що потребували насіння, инші корму для худоби, а треті потребували і насіння і харчів для себе. Насінням заосмотрювали селян Наркомзем і Укрсельськогосбанк. Для охорони худоби переводжено ското-заставні операції. Харчову допомогу роблено шляхом асигнування коштів на харчування дітей і організацію громадських робіт.

Дітворою займався також червоний хрест. Дотепер видано на ратункову акцію в недорідних околицях 16 міліонів чотириста тисяч карбованців золотом. Далі підкреслив Чубар, що допомога ця не покриває всіх 100 проц. потреб сільського населення в околицях неврожаю. („Більшовик" з 12. IV. 25).

Привернення виборчих прав.

Президія ВУЦВК, привернула в виборчих правах „в дорозі помилування" колишніх діячів Центральної Ради і членів ЦК. УПСР. пп. Ковіуха, Христюка і Степаненка, „беручи на увагу бездоганну роботу цих осіб в органах Радвлади, а також і те, що вони остаточно ліквідували своє контрреволюційне минуле". (Б. 9. IV).

Перевибори сільських рад по київській окрузі.

У перевиборах взяло участь 58·3 проц. виборців, перевибрано 328 сільських рад, вибрано 6213 членів, в тім 16 проц. жінок. Членів і кандидатів в члени КП(б)У, вибрано всього 2·5 проц., комсомольців — 1·8 проц. Бідняків вибрано 50·7 проц. (в попередній компанії 54 проц.), в тім членів КНС, 36·7 проц., середняків — 38·4 проц. (раніш 20·5 проц.), робітників та службовців 10 проц. (Б. 9. IV).

Всеукраїнський зїзд рад.

Девятий всеукраїнський зїзд рад скликується на день 30 квітня до Харкова. На порядку дневному стоять такі справи: Звіт з діяльности уряду — Чубаря: стан і перспективи промисловости України — Максимова; сільське господарство і землевпорядкування — Дудника; про червону армію — Єгорова; про роботу комісаріяту робітничої інспекції — Лебедя; про трьохступневу систему управління — Булата: конституційні справи — Скрипника; вибори.

Вибори в молдавській республиці.

Про вибори в новоутвореній Молдавській Республиці до рад находимо в радянських часописах такі цікаві відомости: В багатьох місцевостях виборчі списки зложено неправильно. В Григоріопольському районі з 7 тисяч виборців позбавлено виборчого права півтори тисячі за те, що „коли вони і не куркулі, то в них куркулівська психольогія". Скільки партійні осередки і Комнезами не були приготовлені до виборів і виборчою компанією не керували, а мимо того „селяне провадили на виборах куркулів, вичавлюючи знання виборчих законів". Доказом цього „знання" має служити хіба наведений приклад про позбавлення виборчого права за „куркулівську психольогію". Більша половина членів сільських рад по національности Українці. Радянська преса пояснює це нібито тим, що Молдаване вчилися грамоті по українськи і почали себе уважати за Українців. Як воно там є, не знати, але той факт, що в Молдавянській Республиці на виборах перевагу дістали Українці, свідчить, що територія, на якій утворено цю республику, є українською, а сама та республика є штучною річею, потрібною хіба для Великої Румунії, але зовсім зайвою для місцевого населення і шкідливою для українського народу.

Конституційна свобода.

Масові особисті ревізії.

Від кількох днів ми є свідками нового, що правда досіль у таких розмірах ще небувалого експерименту, який переводять органи львівської поліції на українських громадянах. **Буквально кожна особа**, яка виходить з будинку „Просвіти" (Ринок 10), у якому міститься м. и. Редакція і друкарня „Діла", Редакція „Громадського Голосу", Головна Управа УПТ., Центральний Кооперативний Банк і инші українські інституції, і яка тільки несе в руках портфель, книжки або якийнебудь маленький звиток чи клунок, є наражена

Такий панок безцеремонно приступає до людей, жадає показання, що таке несеться, затягає до якоїнебудь брами „aby nie wywołać zbiegowiska" (!), забирає книжки або газети і записує імя й адресу! Такий випадок трапився з кількома складачами друкарні „Діла", редакційним возьним (!), п. Завадським, п. Василем Бобинським і багато иншими. За бібліотекарем Наук. Тов. ім. Шевченка, співробітником редакції „Діла" п. Вол. Дорошенком (шов такий агент (Собко) аж на Підвалля і там приступив до нього, щоби перевести особисту ревізію, після чого забрав **один примірник „Діла"!** Агент придерся, що це несконфіскoване число, однак **кожному громадянинові вільно мати власний один примірник** всякого друкованого слова, не то, що газети, купленої ще перед конфіскатою, аби тільки було ясно, що воно не служить для поширення і пропаганди. Тим більше не вільно шиканувати такими дрібницями редакційних співробітників і культурних діячів. Взагаліж переводження особистої ревізії на основі звичайної химерн... агента є в демократичній конституційній державі яскраво противзаконним актом. В кожному окремому випадку агент мусить виказатися відповідним **поіменним** дорученням висшої влади.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Хоростків у вогні.

В Хоросткові (пов. Тернопіль) вибухла дня 16. IV. пожежа наслідком іскри з полевої кухні граничної сторожі. Сто господарств згоріло, 1000 осіб без даху. На місце приїхав воєвода Завістовскі.

Гінденбург През. Німеччини.

Офіціяльний комунікат повідомляє: Гінденбург вибраний президентом німецької республики. Вислід голосування такий: Гінденбург 14,639.927 голосів, Маркс 13,740.489, Тальман 1,789.420.

Бріян їде до Льондону.

Французький амбасадор у Льондоні прибув до Парижа і привіз запрошення для Бріяна на конференцію в справі гарантійного договору. Стріча Бріяна з Чемберленом буде після виборів німецького президента.

Неспокої в Болгарії.

В Плевні незнані люде підпалили будинок гром. уряду, театр і міську бібліотеку. Театр згорів. Школа: багато міліонів. Йдуть арештування. Замах той був ділом аграрно-комуністичного заговору.

Вибух Везувія.

З Неаполя повідомляють про вибух Везувія. На думку знавців, то не є правильний вибух, який повторюється в Везувію що якийсь час.

НОВИНКИ.

— Спогади Є. Чикаленка I. ч. одержать лиш ті Вп. передплатники, які до 1. травня вирівнають передплату за I. чвертьріччя. Вп. передплатники, які в вищеподанім речинці не заплатять передплати за I. чвертьріччя, тратять з днем 2. травня ц. р. право на безплатний додаток за I. чвертьріччя. Вп. Передплатники, які з ріжних причин не одержали додатку, а бажалиб його мати, тому, що друкується ще 2 і 3 ч. як безплатні додатки за 2 і 3 квартал ц. р., можуть набувати його до 1. травня ц. р. в адміністрації по ціні 2·50 зол. з почтовою пересилкою 3·10 зол. З огляду на малий наклад книжки, адміністрація по упливі вищеозначеного речинця не бере відповідальности за можливе вичерпання накладу.

— **Конфіската.** У попередньому числі „Діла" прокуратор скреслив заголовок передової статті та чотири великі уступи з неї, в тому початок і закінчення. Поза тим спинився прокураторський олівець аж на новинці п. з. „Хто коли винуватий?", з якої скреслив половину.

— **„Сонячна машина" В. Винниченка.** В американських українських часописах появилася вістка, що В. Винниченко робить заходи, щоби Державне Видавництво України видало його новий белетристичний твір п. н. „Сонячна Машина". Мабуть у звязку з цими заходами на сторінках київського „Більшовика" з 9. IV. появилася простора рецензія на цей твір, надіслана з Праги. Рецензент, підписаний ініціялами М. П-а каже, що це великий розміром, бо досягає 60 аркушів друку, утопійний роман, одначе не такий великий змістом. Провідна думка твору — „хто не працює, той не їсть", та що „тільки власною працею, власним потом здобуваний найкоштовніший продукт існування — хліб". Мета твору — це заведення соціялізму надприродним шляхом, що перевертає весь суспільний устрій, знищить пануючу класу та віддасть майже безконечно владу трудящим. Дія роману відбувається в Німеччині. Переказавши надуману, нереальну, як і подобає для фантастичного роману, його фабулу, рецензент пише, що „колиб автор втиснув його в шість аркушів, він значно виграв би. Величезна більшість у романі — романічна, — любов, любов, любов... Твір не може мати ніякого виховуючого значіння, бо не виявлено в ньому жадної організаційної здібности пролетаріяту...", але як література для відпочинку — цікавий. Не знати, чи ця рецензія мала на цілі заохотити Державне Видавництво до видання „Сонячної Машини", чи віднохотити? З другого боку невідомо нам теж, чи первісний власник манускрипту, п. Яків Оренштайн („Українська Накладня") зрезигнував вже з видання цього твору: ми зачували, що на цім тлі прийшло було до конфлікту поміж В. Винниченком і п. Оренштайном.

— **Ставропігійський Інститут в руках нацапських мамелюнів.** Міністерство внутрішніх справ своїм рескриптом 9. квітня ц. р. відкинуло рекурс д-ра Степана Федака проти розпорядження з 16 лютого 1922, яким уневажнено дотеперішній вибір членів Ставроп. Інст. На цій підставі львівське воєвідство розпорядило передати майно Ставр. Інституту, яким „управляв" досіль „державний комісар" Третяк, до рук Виділові, „вибраному" 2 травня 1924 під зорким оком власть імущих. В суботу зранку дирекція поліції перевела формальну передачу з рук „комісаря" Третяка в руки „сеньора" Третяка та ще двом його партійним побратимам: Заяцеві і Сивулякові. Вуличні польські ґазети радіють, що Ставропігійський Інститут, одна з найстарших українських культурних стійок, опинилося у „власціви" руках.

— **Нечувана стрілянина у варшавському суді.** У Варшаві відбувається велика розправа за шпіонажу на користь СРСР. Одного з обвинувачених боронив львівський адвокат д-р Гофмокль-Островскі. В часі зізнань прокураторського свідка поручника Єндрушака дійшло до гострої перепалки між Островским і свідком. Оборонець назвав Єндрушака провокатором. На другий день продовжувалося переслухання того самого свідка. Він зазховувався так визиваючо та вів таку цинічну дискусію з адвокатом Островским, що той, виведений з рівноваги, витягнув револьвер і стріляв чотири рази в напрямі Єндрушака. Свідка навіть не ранив. Проводник розправу перервав і зарядив притримання адвоката в судовій салі. По нараді трибуналу провідник видав розпорядження про арештування адвоката. Подія безперечно нечувана і дуже сумна.

Можна бути певним, що адвокат польський патріот не без причини вхопився за зброю, щоби вгакувати кулю в того, якого назвав провокатором.

— **Велика афера з фальшуванням банкових чеків.** Вже перед кількома тижнями в Льондоні віддкрито на величезні розміри предприняту фальсифікацію банкових чеків. Жертвою тих чекових фальсифікатів упав великий канадійський Банк „Imperial Bank of Canada", що стратив уже 500 тисяч долярів. За розкриття організації фальшівників взялися найславніші детективи Англії та Америки. Вони ствердили, що нитка тої акції веде через Льондон, Париж, Берлін аж до Персії. Відкрито, що Перський Банк навязуючи ще минулого року торговельні звязки зі СРСР., одержав від останнього фальшиві банкові ноти, які як правдиві дісталися до льондонської філії названого канадійського Банку. Банк ті чеки реалізував на протязі цілих трьох місяців і не відкрив у них фальсифікатів, із чого найкраще видно, до якої міри майстерно вони були підроблені. Знавці допускають, що в даному випадку не мається до діла зі звичайними фальшівниками. Цілу аферу на їх думку зорганізували большевики, що таким чином хочуть досягти знищення фінансів капіталістичних країв.

— **Сопілка і польський сойм.** Останніми часами має польський сойм цікаві пригоди. Недавно якийсь божевільний кинув із балькону, що вів польський комедія... роль а вже знов приходиться занотувати другу подібну анекдотичну подію. До сойму вкрався якийсь Філіпчак і почав остентаційно виграваги на сопілці. Інтервенція соймової служби не спинила того дивного концерту, аж поліція всадила його

СПОГАДИ ЄВГЕНА ЧИКАЛЕНКА ч. I.
по ціні 3·50 зол.
з почтовою пересилкою 4·00 зол.
Можна набути в Адміністрації „Діла" та в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10. за готівку, післяплатою або за попереднім надісланням грошей. — Для книгарень відповідний опуст.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

ГАРДЕРОБА ДЛЯ ПАНЬ, ПАННОЧОК І ДІТЕЙ
як також вибагливе білля. Ціни знижені.
Айзенберґ, Львів, Ягайлонська 11 а.
1733 6—6

виторгати зі сойму та заопікуватися ним. Філічак візвав на поліції, що він вважав за конечне дати в соймі кілька концертів тому, бо сойм виявив себе до тепер дуже немузикальним. Поліція не повірила в твердження про немузикальність сойму та посадила Філічака в тюрму, щоби за той час зібрати близші дані про дотепного інструктора від соймової музики.

— **Клопіт зі спадком.** В Америці помер львівський емігрант Коппер, з походження нібито Поляк. Лишив він щадничу книжочку на суму 313 тисяч долярів, виставлену на імя Л. Каски. Польський конзулят з Ню-Йорку звернувся до львівської поліції, щоби вона вишукала родину небіщика, якій припала би та сума. Небіщик не лишив ніякого запозиту. Львівська польська преса журиться вже наперед, чи поліції вдасться віднайти бодай якого далекого свояка Коппера, що дістав би повну змогу стати мульті-міліонером.

— **Проґноза на літо.** Американські метеорольоґи заповідають, що цьогорічне літо має бути холодне. Воно буде нагадувати своїми атмосферичними умовинами літо з 1916 р. Чи це мала би бути компенсація за теплу зиму? На щастя, метеорольоґи вже нераз помилялись.

— **Рік комет.** У цьому 1925 році відкрито вже три комети. Одну з них відкрито дня 23. березня в Кримі. Належить вона до комет т. зв. осьмої величини; другу відкрито дня 24. березня в полудневій Африці, а третю відкрив недавно польський астроном Оркіш у Кракові. Французька Академія Наук не повірила Оркішові, що він Поляк і зробила його Данцем. Видно в Парижі вже надто легковажать польську науку і польських учених.

Студентські справи.

Важне для студіюючих в Данціґу.

Пригадується товаришам, студентам данціґської політехніки, що речинець вношення подань про зниження чи звільнення від оплат (Honorarerlass) мусять бути згідно з рішенням сенату, внесені до дня 1 мая п. р. До подання мусять бути залучені — як і попереднього семестра — 1) свід. пильности (Fleisszeugnis), та 2) свід. маєткового стану (Vermögenszeugnis). Формулярі, головно формуляр 2), який мусить бути гром. урядом потверджений, можна безплатно одержати просто з секретаріяту техніки, або і через наш Союз за надісланням порта. За Союз Українських студентів „Основа" в Данціґу: *Ол. Онисько*, в. о. голови, *Вол. Гевдяк* в. о. секретаря.

З українського життя на чужині.

Шевченківське свято у Варшаві.

(Від власного кореспондента.)

Варшава 20. квітня.

Кождого року варшавська кольонія українських політичних еміґрантів урочисто обходить у якійнебудь з великих саль польської столиці Шевченкове свято і в цей день широко відчиняє свої двері всім без ріжниці національної чи релігійної. Всіх вона вважає своїми гостями і платні за вхід не бере. У цьому році довелося обходити національне свято якраз на перший день українського Великодня, бо раніш не міг прибути до Варшави Наддніпрянський хор п. Дм. Котка, що ласкаво погодився безплатно відспівати на святі кілька пісень на слова Шевченка.

Саля варшавської консерваторії, де в цьому році відбувся вечір, присвячений памяти Великого Кобзаря, була до краю переповнена, — багатьом довелося стояти. Вечір відкрив вступним словом д. О. Саліковський. Він підкреслив велике значіння в сучасний мент слова, що його сам великий поет поставив на сторожі „малих отих, рабів німих", а потім схарактеризував Шевченка не тільки як геніяльного поета українського, але і як великого поета славянства, і закінчив мрією його про славянське братерство („Щоб усі Славяне стали добрими братами і синами сонця правди"...) Проф. В. Заїкин в своїм рефераті висував український месіянізм в творах Шевченка та відродження цього месіянізму в сучасній Великій Україні. На доказ він навів чимало цікавих інформацій, одержаних з ріжних місцевостей Наддніпрянщини.

Само собою зрозуміло, що найбільший успіх мав хор Д. Котка.

Росіяне на українське національне свято в цьому році не прибули, виключаючи якусь даму, котра вважала потрібним в голос заявити, що „прішла бесплатно послушать хахлов". Щоб не робити скандалу, нахабну даму залишили в салі, хоч варто було її випровадити. **О. П.**

ЕЛІТЕ
вул. Леґіонів 27. І. п.
Світові продукції модних танців
виконує щоденно
від 16. ц. м.
СЛАВНА РУМУНСЬКА ТРУПА
Елеґантний фамілійний ДАНЦІНҐ
1810 3—3
Вступ вільний. Казнова орхестра. Богатий і дешевий буфет, перекуски і напитки пощорядні.
ЕЛІТЕ
вул. Леґіонів 27. І. п.

З судової салі.

Поліцаї на лаві обвинувачених.

У львівському карному суді при вул. Баторія ч. 36 розпочалася 24. квітня ц. р. розправа проти поліцаїв Антона Лопатки, Кароля Луціса і Дмитра Черневчана. Обвинувачення закидають злочин важкого ушкодження тіла з § 157 к. з. і з § 331 к. з., якого всі допустилися дня 4. липня 1923 р. в Куликові на українському селянинові зі села Дзібоки, жовківського повіту, Стефанові Вихопеньові.

Розправа ведеся перед одиничним суддею Руппом. Поліцаїв боронять адвокати д-р Ролер і д-р Александровіч. Пошкодованого заступає адвокат д-р Глушкевич. Обвинувачує прокуратор Янїш.

Справа дуже проста. Поліцай Черневчан стрінув у Куликові Стефана Вихопеня, що віз на продаж дубову колоду. Без ніякої причини вчепився його та заарештував буцімто за те, що дубова колода не його а крадена. На це в нього не було ніяких доказів ні навіть доносів. Арештованого запровадив на постерунок в Куликові. Там усі три згорі названі збили його карабіновими прикладами, зломили правий обойчик, повиривали волосся і побоями довели до того, що Вихопень опісля лічився від побоїв аж три тижні в шпиталі. Крім того втратив на довший час спроможність праці. Подія зайшла в самі жнива — отже найгорячійший час праці.

При переслуханню свідків оборона поліцаїв намагається зробити з пошкодованого Вихопеня авантурника і бандита. Таким чином намагається вона ослабити провину поліцаїв. Згідно з тою льоґікою поліцаї мали би право бити та ломити кости авантурникам тоді, коли вони опиняться безборонними у їхніх руках. Та в даному випадку не мається до діла з бандитом а зі зовсім порядним і статочним українським селянином.

Прокуратор, який обвинувачує поліцаїв, поставив внесок, щоби розправу припинити аж до хвилі, коли закінчиться проти Ст. Вихопеня якась зовсім інша не маюча ніякого відношення до даного діла справа у Жовкві. По спротиві обор. д-ра Глушкевича, який виказав суперечність такого внеску зі законом процедури, прокуратор спростував свій внесок у тому напрямі, що заявився за відроченням розправи до хвилі, коли суд одержить потрібні акти зі Жовкви відносно особи Вихопеня.

Суддя приняв внесок прокуратора, але перед відроченням зарядив ще переслухання трьох свідків. Один з них, що мав свідчити на користь поліцаїв, Броніслав Бенській нічого корисного для них не зізнав. Два другі а то брат пошкодованого Федь Вихопень і Андрій Кушміт зізнали все на користь пошкодованого Вихопеня. На цьому розправу покищо покінчено. Цікаво все таки, який буде вислід відроченої розправи.

В БАРІ каварні УДІЛОВОЇ „ПЕКЕЛКО"
ЛЬВІВ — вул. Пекарська ч. 2.
Щоденно елеґантний данцінґ при знаменитій орхестрі. — Продукції першорядних артистичних сил. — Що тижня нова програма.
Спеціяльність: Мокка в машинках. Буфет, горяча кухня і напитки.

На допомогу „Голодному Селу"

зложили в золотих в місяці квітні:

ВИКАЗ 5-й.

О. д-р Василь Левицький — Перемишль 20, Іван Сергота — Боглавівка 5, Василь Дувало — Львів 20, Теофіль Рибачевський — Мости вел. 33, А. Корщінський — Варшава 5, д-р Омелян Царевич — Тарнів 10, і 1 (один) доляр, Віра Трусевич — Лисиничі 10, Михайло Гнідий — Закопане 5, Теодор Грицак — Станиславів 5, Персонал друкарні „Діло" 50 і безплатний друк афішів, о. Іван Жарський — Глудно 10, д-р Теодор Совенцький — Ст. Самбір 10, Е. і М. Явів — Гниляні 5, д-р Ст. Федак — Львів 100, д-р Іван Бережницький — Львів 30, Петро Лунь — Зnесіння 100.

Львів, дня 24. квітня 1925 р.

В чеських коронах зложили:

Вп. Базар Антін 25, Холевчук Михайло 25, Володиславський Петро 15, Явін Микола 16, Мавців Дмитро 10, Н. Н. 25, Міцкевич Роман 5, Мялюк Василь 15, Котилюк Іван 5, Выгнанський 3, Пелеський Волод. 5, Мостанюк А. 5, Подедворний Ст. 50, Зільник І. 50, Дубів В. 15, Прокопів М. 5, Піотківський М. 10, Садовничий А. 15, Решетило І. 10, Стефанівський Р. 10, Швець А. 2·50, Шевалська О. 2·50, Шкварок А. 5, Зелінський 15, Василевський 3, Понятовський 1, Мисюк Теодор 5, Місюра І. Варунок 1, Залуцький 5, Луцив 10, Гулеюк О. 10, Хомишин Над. 5, Боюк Ю. 10, Яремко Ст. 5, Біляк Нестор 10, Купчій Ст. 10, Кулинек П. 10, Чорій 10, Кругій 5, Камінський І. 6, Яворський О. 10, Н. Н. 25, Івашко І. 5, Підпис нечиткий 25, Калічак 3, Голіщин 5, Федорович Іван 10, Петрович Ол. 10, Білецький Волод. 5, Білецький Ол. 10, Коробейко Ів. 10, Будник Дмитро 8, Підпис нечиткий 10, Холевчук Мих. 25, Бабяк Петро 15, Антонюк Ю. 2, Ольшевський О. 5, Ґлюз Омелян 20, Котик В. 10, Чумак Гриць 5, Церковний 15, Слюсар 15, Кіт Петро 5, Інж. Літинський А. 50. — Разом 755 Кч. (Сімсот пятьдесятьпять корон чеських).

Лікарсько-дентист. заведення
д-ра Шимона Раппапорта і Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/І.
Пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. ПТ. урядовцям та студентам значна знижка.
1722 9—10

„LONGINES" „OMEGA" DOXA і инші годинники, також БУДИЛЬНИКИ з ґарантією, та всілякуі біжутерію поручає Б. Ґрінберґ, Львів, Сикстуська 4. проти фабрики куфрів Розенталя.
1763 6—6

ЛІЖКА
МОСЯЖНІ і ЗАЛІЗНІ
з приводу великого запасу детайльно продає по фабричних цінах
ФАБРИКА ЗАЛІЗНИХ і МОСЯЖНИХ МЕБЛІВ
Іван Возачинський
Львів, пл. Бернардинська 15.
1660 9—10

Дрібні оголошення.

ДЯК іспитований, з тенорoвим голосом, вправний діріґент, пошукує посади. — Ласкаві зголошення: Уряд парохії Сілець-Беньків. 1850 2—2

ДО винайму дім на провінції. Зголошення: Яцко Вуйцік, Милошовичі п. Щирець. 1854 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ
Д-р Ярослав Крижановський
1852 веде адвокатську канцелярію 2—3
в Станиславові
вул. Ґолуховського ч. 20.

НА СПЛАТИ
поручаю П. Т. Адвокатам, Інжінєрам, Урядникам і иншим
1762 7—7
ВЗУТТЯ всякого рода.
Мікадо, Академічна ч. 20.

Загальні Збори Акціонарів Акційної Спілки „ПОЛОТНО" у Львові

відбудуться в середу дня 20. травня 1925 р. о годині 17. попол. в льокалі Спілки при вул. Городецькій ч. 95.

Порядок нарад:

1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
2) Справоздання Надзірної Ради та предложення білянсу за І. адміністраційний рік, то є до 31.XII. 1924.
3) Справоздання Ревізійної Комісії.
4) Затвердження білянсу за І. адміністраційний рік та білянсу отворення в золотовій валюті на 1. січня 1925.
5) Зміна § 7. статуту (висота акційного капіталу і означення номінальної квоти акцій) та кінцевих постанов.
6) Вибір до Надзірної Ради в місце уступивших членів.
7) Вибір Ревізійної комісії.
8) Внесення.

Акціонарі, котрі бажають взяти участь в Загальних Зборах, повинні найпізніше на 8 днів перед Загальними Зборами зложити свої акції в касі Спілки або в касі Кооперативного Банку „Дністер" у Львові.

1856 **Надзірна Рада.**

РЕСТАВРАЦІЯ ГИГІЄНА
ЯРСЬКА КУХНЯ
ЛЬВІВ, вул. 3. Мая ч. 10. Телефон 20—94.
По цілковитім відреставруванню і заанґажуванню — — нових кухонних сил знову відкрита. — —
поручає
СНІДАННЯ — ОБІДИ Меню 1·40 зол. — ВЕЧЕРІ
Спеціяльність: Великий вибір ярських страв на свіжім маслі.
1853 Приймається абоненти.

За редакцію відповідає О. Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.